

Mens en meeuw: bovenste beste buren?

Meeuwen zijn typische kolonievogels. Traditioneel broeden ze samen in duingebieden en schorren. Ze voeden zich met mossels, kokkels, krabbetjes, visjes, ... Door de toenemende menselijke activiteit aan de kust de voorbije eeuw verdwenen hun natuurlijke broedgebieden en raakten ze steeds meer in de verdrukking. Omdat er geen andere open ruimte is, pasten de meeuwen zich aan. Ze vinden de mens overigens best wel een handige buur, wat bij bewoners en toeristen soms tot ergernis leidt. Anderzijds kunnen de mensen de wervelende luchtacrobatie van de meeuwen nu ook van dichtbij bewonderen: ze brengen de natuur binnen in de achtertuin.

Deze folder geeft handige tips om hun soms hinderlijke kantjes te voorkomen en zo het samenleven met meeuwen aangenamer te maken. Want blijven zullen ze...



Het aantal meeuwen neemt niet toe. De hinder wel?

Het gevoel bestaat dat het aantal meeuwen al maar toeneemt. De cijfers spreken dit echter tegen. Over de landsgrenzen heen kende de kokmeeuw en de zilvermeeuw zo'n tien tot twintig jaar geleden hun hoogtepunt. Sinds een vijftal jaar neemt de meeuwenpopulatie ook in België af.

Een stijging van de totale meeuwenpopulatie wordt niet verwacht. Toch kunnen deze luchtacrobaten af en toe wat hinder veroorzaken, niet doordat er plots méér zouden zijn, maar doordat ze noodgedwongen dichterbij de mens zijn gaan broeden. Het aantal resterende semi-natuurlijke broedgebieden slinkt immers zienderogen. De meeuwen zoeken daarom alternatieve nestgelegenheden. In het stedelijke gebied broeden ze voortaan boven op gebouwen. Ze vinden er bovendien ook voedsel.

Storende trekjes maken de meeuwen van tijd tot tijd minder sympathiek, maar gedragen wij ons wel altijd gepast?

Kijk binnenin deze folder voor tips om overlast te beperken.

Welke meeuwen kan je zien aan onze kust?

De meest voorkomende meeuwensoorten aan onze kust zijn de zilvermeeuw (*Larus argentatus*), de kokmeeuw (*Larus ridibundus*), de kleine mantelmeeuw (*Larus fuscus*), de stormmeeuw (*Larus canus*) en de grote mantelmeeuw (*Larus marinus*).

Met wat geluk kan je ook de dwergmeeuw (*Larus minutus*) of de visdief (*Sterna hirundo*) zien, evenals de zwartkopmeeuw (*Larus melanocephalus*), de geelpootmeeuw (*Larus michahellis*) en de drieteenmeeuw (*Rissa tridactyla*).

Kijk binnenin voor foto's van deze meeuwen.

Broedende meeuwen, boven op het dak

Sinds 1993 broedt de zilvermeeuw boven op de daken in de Oostendse regio, sinds 1999 ook de kleine mantelmeeuw. In hun zoektocht naar nieuwe broedgebieden vonden de vogels de gebouwen in het centrum van Oostende en in de stadstrand (boven op loodsen of op de Vismijn) een aantrekkelijk alternatief. Sinds 2005 komen ook broedgevallen voor boven op daken in de Zeebrugse voorhaven.

Onderzoekers stellen een trage, maar gestage toename vast van het aantal dakbroeders. Als nestplaats vormen de daken in de stad natuurlijk een vrij goed alternatief: de meeuwen kunnen er ongestoord nestelen en zijn er onbereikbaar voor landroofdieren als ratten of vossen. Of de ruimte bovenop de daken voldoende is voor een herkolonisatie van alle verdrongen meeuwen, zal de toekomst uitwijzen.

Boven: kleine mantelmeeuw met haar kroost.
Onder links: Zilvermeeuw met jongen.
Onder rechts: Vooral zilvermeeuw en mantelmeeuw zijn verzot op visafval.



Welke bestrijdingsmiddelen helpen niet?

=VERJAGEN =

In een stedelijke omgeving is het inzetten van geluidssignalen of roofvogels om meeuwen te verjagen niet evident, wegens geluidsoverlast of beperkt zicht van de valkenier. Bovendien verplaatst de overlast zich dan gewoon. Geluidssignalen kunnen helpen om meeuwen te herlokalisieren, maar er treedt al snel gewenning op. Als de meeuwen geen overlast veroorzaken, laat ze dan ook met rust.

= PLASTIC ROOFVOGELS OF VOGELVLIEGERS =

Het schrik-effect is meestal van korte duur. De slimme meeuwen wennen snel aan de 'valse' vogels.

= CONTRACEPTIE =

Ingrijpen op de bevruchting van de eieren werkt enkel onder streng gecontroleerde omstandigheden. Het is tegelijk moeilijk en duur om de juiste dosis contraceptie te bepalen en ervoor te zorgen dat elke vogel die ook inneemt.

= VANGEN OF AFSCHIETEN =

Dergelijke bestrijdingsvormen hebben geen zin: voor elke verwijderde meeuw komt er snel een andere in de plaats, vanuit het binnen- of buitenland.

= VERGIFTIGEN =

Het is vrijwel onmogelijk om gif bij de meeuwen te krijgen, zonder gevaar voor andere dieren of de mens. Bovendien is het vergiftigen van deze beschermde vogel verboden.

Wat doe je als je een gekwetste meeuw vindt?

Vind je een gekwetste meeuw of andere vogel? Neem dan contact op met het Opvangcentrum voor Vogels en Wilde Dieren op het nummer 059 80 67 66. Het is elke dag open van 9 tot 12 uur en van 13.30 tot 17.30 uur. Adres: Zinnialaan 8, 8400 Oostende. Vanaf eind 2008 verhuist het opvangcentrum naar het Domein Raversijde, Nieuwpoortsesteenweg 636.

Heb je nog vragen?

Over meeuwen

www.meeuwenindestad.be

Over duurzaam kustbeheer

Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer
Wandelaarkaai 7, B-8400 Oostende
T 059 34 21 47
E info@kustbeheer.be
www.kustbeheer.be



Colofon

Deze folder is een uitgave van het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer.

Werkten mee: Kathy Belpaeme, Jacky Dereu, Roland FRANÇOIS, Paul Lingier, Hannelore Maelfait, Jan Seys, Eric Stienen (INBO) en Claude Velter

Foto's: Roland FRANÇOIS

Lay-out en druk: Provincie West-Vlaanderen, grafische dienst

Copywriting: Marc Dejonckheere

Verantw. uitg.: Regine Vantieghem, Bestuursdirecteur

Depotnummer: D/2007/0248/34

De partners in het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer:



Meeuwen@kust



Dag meeuw! Jij lastpak,
jij prachtige acrobaat.

Tips om aangenamer samen te leven.



Aardbeekmeeuw



Grote burgemeester kafan coert tussen pinnen



Jonge koolmeuw



Driemeeuw

Onaangename meeuwentrekjes? Jij kan er wat aan doen!

Zwevende meeuwen boven het strand of in de haven scheppen mee een ontspannen sfeer aan de kust. Ze zijn er onlosmakelijk mee verbonden. In sommige periodes kan de aanwezigheid van meeuwen niettemin als hinderlijk ervaren worden. Bewoners en toeristen kunnen echter een paar praktische vuistregels in acht nemen, om die storende trekjes te voorkomen, waardoor het samenleven heel wat aangener wordt.

VERVUILING

Op zoek naar voedsel pikken meeuwen plastic vuilniszakken kapot of halen ze open vuilnisbakken leeg. Het vuile straatbeeld ergert voorbijgangers en is nadelig voor het toerisme. Daarnaast zijn ook de uitwerpselen van meeuwen vies: ze bevuilen daken, auto's, trottoirs en... mensen.

Wat kan jij doen?

Zet plastic vuilniszakken pas kort voor de ophaling buiten. Geen vrijliggend afval, geen overtast. Sluit vuilnisbakken zoveel mogelijk af.

AGRESSIE

Meeuwen zijn relatief grote vogels, met een brutale blik. Om een hapje mee te pikken, durven ze zich al eens vrijpostig te gedragen. Hun vlucht heeft dan soms de schijn van een aanval. In het broedseizoen, van april tot augustus, kan de beschermreflex van aanvliegende oudervogels in de directe buurt van hun legsel of jongen soms gevaarlijk zijn.

Wat kan jij doen?

Voeder de meeuwen niet. Ze lijden zeker geen honger en etensresten trekken ook ongedierte (ratten) aan. Meer nog: het voederen van meeuwen is zelfs bij wet en politiereglement verboden. In sommige kustgemeenten staan er hoge geldboetes op. En blijf, waar mogelijk, uit de buurt van meeuwnesten.

GEKRIJS

Net zoals de wind en de golven hoort het gekrijs van de meeuwen bij de sfeer van de kust. Tijdens het broedseizoen, vooral op het ogenblik dat de jongen uitvliegen, kan het gekrijs evenwel storend overkomen. Dan gedragen de oudervogels zich van 's ochtends vroeg heel luidruchtig en agressief om hun kroost te beschermen.

Wat kan jij doen?

Voorkom nestvorming op het dak, als het gekrijs je ergert. Hoe je dat doet, lees je verder in deze folder. Meld pogingen tot nestvorming op www.meeuwenindestad.be. Het Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer wil de plaats en de mogelijke vorm van storend meeuwengedrag kennen. Vernietig nooit eieren. Niet alleen omdat meeuwen beschermde vogels zijn, maar gewoon omdat het niet helpt. De vogels leggen gewoon nieuwe eieren. Dat ligt in hun natuur.

Wat kan de gemeente doen om hinder te voorkomen?

- Harde en afgesloten vuilnisbakken voorzien op openbare plaatsen. Steviger vuilniszakken helpen immers niet.
- De tijd tussen het buitenzetten en ophalen van vuilniszakken zo kort mogelijk houden.
- Aangepaste afvalophaling aanbieden voor toeristen en tweedeverblijvers, zoals ondergrondse containers of nachtophaling.
- De vaak overvolle vuilnisbakken op het strand tijdig leegmaken.
- Duidelijke informatie verschaffen (bv. via borden) over correct gedrag en voederverbod.
- Strenger optreden tegen het voederen van meeuwen.
- Verkrotting en leegstand controleren en tegengaan, om daar ongewenste nestvorming te voorkomen.
- Actieve maatregelen nemen om broedpogingen te verhinderen op ongewenste plaatsen.
- Inwoners en tweedeverblijvers ondersteunen bij het nemen van preventieve maatregelen om nestvorming te vermijden.

Hoe kan je nestvorming voorkomen?

Je kan heel wat preventieve maatregelen nemen om nestvorming van meeuwen op je dak te voorkomen.

- Betreed regelmatig je dak of tuin, in het bijzonder van april tot eind juni. Je storende aanwezigheid maakt de locatie minder aantrekkelijk voor meeuwen om er een nest te bouwen.
- Hou het hellende dakoppervlak glad, zonder obstakels, zodat er zich geen nestmateriaal kan opstapelen.
- Verwijder mogelijk nestmateriaal (takjes, mos, bladeren) van je dak.
- Op moeilijk toegankelijke platte daken kunnen **netten** een hulpmiddel zijn. Ze zijn wel duur en ogen niet altijd mooi. Kies daarom een neutrale kleur.
- Op risicoplaatsen (schouwen, dakrand, dakramen) kan je **pin** plaatsen in hoge dichtheid, vooral op hellende daken die geschikt zijn voor nestvorming. Waak er echter over dat je dak ook mooi blijft en niet het uitzicht krijgt van een versterkte burcht.
- **Kabel**s op risicoplaatsen (vlakke of lichte hellende daken) zijn wel niet zo effectief tegen nestvorming, maar verhinderen dat meeuwen er komen rusten of slapen. Daardoor komen er minder uitwerpselen op het dak terecht. De kabels worden best parallel en evenwijdig met het dak geplaatst. Blijf ook hier oog hebben voor esthetiek: gebruik geen gekleurde kabels.

Netten, pin

.....



1



2



3



4



5

Deze 'bruine' meeuw is geen aparte soort, maar wel een jonge meeuw. De jongen van de mantelmeeuw en zilvermeeuw nemen rustig de tijd om hun volwassen verenkleed aan te nemen. Het kan wel z'o'n 4 jaar duren.

Om de meeuwen op de bevenste rij te zien, moet je al wat geluk hebben:

- 1. **Zwartkopmeeuw** (*Larus melanocephalus*), een zeldzaamheid langs onze kust. Het is een echte zomergast die zijn voedsel zoekt op graslanden.
- 2. **De geelpootmeeuw** (*Larus michahellis*), de gele poten onderscheiden hem van de zilvermeeuw.
- 3. **De drieteenmeeuw** (*Rissa tridactyla*), een echte zeevogel die je vrijwel nooit aan de kust ziet. Te herkennen aan zijn zwarte vleugelpunten; alsof die in een pot met inkt zijn gedoopt.
- 4. **De stormmeeuw** (*Larus canus*) een zeldzame broedvogel bij ons.
- 5. **De dwergmeeuw** (*Larus minutus*), de kleinste van de meeuwen. Ze broedt in moerassen in noordoost Europa en doet ons land aan tijdens de trek.



De visdief (*Sterna hirundo*) en jong. Ook al lijkt deze vogel wel wat op een meeuw, het is een stern. Visdieven zijn slanke vogels met rode snavel, veel sierlijker dan meeuwen.



De kokmeeuw (*Larus ridibundus*) is een typisch kustgebonden meeuw. Ze zijn het hele jaar in ons land. Ze broeden in grote kolonies langs onze kust, maar ook in het binnenland. Ze lusten graag regenwormen.

De kleine mantelmeeuw (*Larus fuscus*) is verzot op vis. Hij brengt veel tijd door op open zee, vaak achter visserschepen. In de winter zoekt hij warmere oorden op en vind je hem langs de kusten van Spanje en Portugal.



Grote mantelmeeuw (*Larus marinus*) brengt bij ons de winter door. Zij vertoeven vooral langs de kust en op zee.



De zilvermeeuw (*Larus argentatus*) is dol op schelpdieren en visafval. Deze soort is het hele jaar door aanwezig; vooral dicht de kust.

